

Список літератури: 1. Митний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 38–39. – Ст. 288. 2. Теория государства и права : учебник. – Х. : Консум ; Ун-т внутр. дел, 2000. – 704 с. 3. Алексеев С. С. Общая теория права : в 2 т. / С. С. Алексеев. – М. : Юрид. лит., 1982. – 360 с. 4. Про ліцензування певних видів господарської діяльності : закон України // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 36. – Ст. 299. 5. Господарський кодекс України // Офіційний вісник України. – 2003. – № 11. – Ст. 462. 6. Жорін Ф. Л. Правові основи митної справи в Україні : консп. курсу лекцій з програмним тем : навч. посіб. / Ф. Л. Жорін. – К. : КНЕУ, 2001. – 248 с. 7. Таможенное право : учеб. для вузов / [отв. ред. Б. Н. Габричидзе]. – М. : БЕК, 1995. – 480 с. 8. Настюк В. Я. Митне право України : навч. посіб. / В. Я. Настюк, М. Г. Шульга. – Х. : Нац. юрид. акад. України, 2001. – 114 с.

Надійшла до редколегії 16.06.2009

УДК 347.23:351.743(477)

О. М. Єщук

ЗМІСТ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОВС ЩОДО ОХОРОНИ ПРАВА ВЛАСНОСТІ

На основі аналізу нормативних джерел та точок зору вчених-адміністративістів визначено авторське поняття адміністративної діяльності міліції України у сфері охорони права власності, яке корелюється з вимогами правової демократичної держави з ринковою економікою.

На основе анализа нормативных документов и точек зрения ученых-административистов выведено авторское понятие административной деятельности милиции Украины в сфере охраны права собственности, которое коррелируется с требованиями правового демократического государства с рыночной экономикой.

The author's definition of Ukrainian police administrative activity in the sphere of property rights' protection which is correlated with the demands of legal democratic state with market economy is derived on the basis of regulations and administrative scientists' opinions' analysis.

Україна, вступивши в період важливих соціально-політичних перетворень, які стосуються всіх сфер життя, адаптує своє законодавство до європейських стандартів. Відповідно виникає проблема теоретичного переосмислення змісту адміністративної діяльності ОВС щодо охорони права власності та її трансформації в сучасних умовах розвитку країни.

Стаття 13 Конституції України проголошує, що кожний громадянин має право користуватися природними об'єктами права власності народу відповідно до закону. Держава забезпечує захист прав усіх суб'єктів права власності і господарювання,

соціальну спрямованість економіки. Усі суб'єкти права власності рівні перед законом [1]. Органи внутрішніх справ відіграють в захисті прав суб'єктів права власності та забезпеченні їх рівності, на нашу думку, далеко не останню роль.

Проблему теоретичного висвітлення змісту адміністративної діяльності ОВС щодо охорони права власності досліджували вітчизняні адміністративісти В. Б. Авер'янов, О. М. Бандурка, В. В. Галунько, Ю. В. Гридасов, М. І. Зубок, А. Т. Комзюк, О. П. Угровецький, В. У. Хатуаєв, В. І. Шаповал тощо.

Разом з тим значна частина суспільних відносин у сфері адміністративної діяльності ОВС щодо охорони права власності в Україні потребує подальших досліджень.

Метою статті є приведення змісту адміністративної діяльності ОВС України у сфері захисту права власності у відповідність до новітніх потреб демократичної, правової держави з ринковою економікою.

У юридичній літературі стосовно змісту адміністративної діяльності панують два основних підходи до призначення та визначення місця останньої в системі ОВС. Перший був сформульований у Концепції реформування Державної служби охорони при МВС України, затвердженій Колегією МВС 14 лютого 2000 р. У документі наголошується на необхідності приведення діяльності Державної служби охорони до сучасних вимог, зокрема вказується: «зосередити застосування міліції охорони виключно на особливо важливих об'єктах, визначених Кабінетом Міністрів України, та в групах затримання для реагування на спрацювання засобів охоронної сигналізації». Іншої точки зору дотримується група вчених, яка вказує на необхідність вивільнення міліції від виконання невластивих їй охоронних функцій на договірних засадах шляхом повної ліквідації підрозділів ДСО при МВС України [2, с. 7].

Ми в цілому підтримуємо прихильників першого підходу та вважаємо, що в умовах адміністративної реформи та реформування ОВС України підрозділи ДСО при МВС України є практично корисними для фізичних та юридичних осіб, і їх діяльність не суперечить Конституції України. Більше того, відповідно до ст. 7 Закону України «Про міліцію» остання виконує багато функцій (профілактичну, оперативно-розшукову, кримінально-процесуальну), в тому числі адміністративну та охоронну (на договірних засадах) [3].

Зважаючи на вищенаведене дослідимо, як розглядають зміст адміністративної діяльності міліції провідні вчені у сфері адміністративно-правової охорони права власності.

В. В. Галунько вважає, що адміністративна діяльність міліції охорони – це врегульована нормами адміністративного права її виконавчо-владна діяльність, спрямована на забезпечення особи-

стої безпеки громадян, захист об'єктів різних форм власності від протиправних посягань на договірних засадах та боротьбу з іншими правопорушеннями в місцях несення служби [2, с. 8].

Його вдало доповнює О. П. Угровецький, який вводить до поняття адміністративної діяльності міліції охорони дві складові частини – матеріальну (предмети) і нематеріальну (дії, діяльність). До змісту охоронної діяльності, яку здійснює Державна служба охорони, він відносить систему правових, організаційних, економічних, технологічних та інших заходів, пов'язаних зі збереженням належного їм майна, забезпечення особистої безпеки фізичних осіб [4, с. 8].

У свою чергу відомий російський адміністративіст В. У. Хатуаєв до змісту адміністративної діяльності позавідомчої охорони відносить наступне: забезпечення охорони майна, а також надання інших послуг, передбачених договорами з власниками; підготовку проектів документів з питань захисту власності від злочинних та інших протиправних посягань; участь в підготовці і реалізації державних, регіональних та інших програм і заходів із забезпечення збереження матеріальних цінностей; здійснення інспектування підрозділів охорони організацій; організацію та проведення наукових досліджень, дослідно-конструкторських та інших робіт у сфері створення і застосування охоронної сигналізації; здійснення на охоронюваних об'єктах технічного нагляду за виконанням проектних і монтажних робіт з розміщенням засобів охоронної сигналізації, використанням приборів і систем охорони, відповідно до технічної документації, прийомом їх в експлуатацію, обслуговуванням та ремонтом; проведення цієї роботи на договірній основі на охоронюваних об'єктах; організацію і проведення випробувань засобів охоронної сигналізації, в тому числі закордонної, а також забезпечення у встановленому порядку видачі сертифікатів на її використання; участь в розробленні та узгодженні стандартів на засоби охоронної сигналізації [5, с. 125–126].

Відомий вітчизняний науковець М. І. Зубок до охоронної діяльності відносить комплекс організаційних та спеціальних заходів, спрямованих на обмеження доступу до об'єктів (вантажів), захист їх території, споруд (приміщень, виробничих та складських ділянок) та персоналу (фізичних осіб) від протиправних посягань [6, с. 9].

О. М. Бандурка вказує, що адміністративну діяльність міліції визначають як специфічну, виконавчо-розпорядчу, підзаконну, державно-владну діяльність щодо організації та здійснення охорони громадського порядку, забезпечення громадської безпеки, попередження й припинення злочинів та інших правопорушень. Від її ефективності суттєво залежить стан правопорядку в країні [7, с. 3].

Щодо нормативного регулювання, то Постановою Кабінету Міністрів України від 10 серпня 1993 р. № 615 «Про заходи щодо вдосконалення охорони об'єктів державної та інших форм власності» встановлено, що Державна служба охорони при МВС створена для здійснення заходів охорони щодо нерухомих об'єктів та іншого майна, в тому числі вантажів, а також грошових знаків, цінних паперів та інших цінностей, що перевозяться, інкасації в місцях, не охоплених централізованою службою інкасації і перевезень цінностей Національного банку, гарантування особистої безпеки громадян на договірних засадах.

При цьому до основних завдань ДСО у зазначеній Постанові віднесено: здійснення за договором заходів охорони особливо важливих об'єктів згідно з переліком, що затверджується КМУ, інших об'єктів (обмежені території, будівлі та споруди тощо), вантажів, а також грошових знаків і цінних паперів, що перевозяться, інкасації в місцях, не охоплених централізованою службою інкасації і перевезення цінностей Національного банку, гарантування особистої безпеки громадян; розроблення основних вимог до захисту об'єктів та громадян від злочинних посягань, типових договорів і вимог до інженерно-технічного укріплення та захисту, оснащення їх технічними системами та засобами теле-, відеоспостереження, тривожної сигналізації, контролювання доступу, а також інструкцій та інших документів, що регламентують виконання охоронних функцій; участь у проведенні єдиної технічної політики щодо впровадження технічних засобів охоронного призначення шляхом розроблення нормативних документів на час усього циклу їх життєдіяльності (проекування, промислове виробництво, монтаж, експлуатація та утилізація) тощо [8].

Вищенаведений аналіз точок зору вчених та нормативних документів свідчить про відсутність суттєвих протиріч щодо визначення змісту адміністративної діяльності міліції у сфері охорони права власності.

Тому, на наш погляд, новий зміст адміністративної діяльності міліції у сфері охорони права власності має ґрунтуватись на логічному методі аналізу позицій вчених, нормативних джерел у цій сфері та синтезі їх положень, що відповідають європейським правовим стандартам, для потреб правової демократичної держави з ринковою економікою.

Таким чином, адміністративна діяльність міліції щодо охорони права власності характеризується такими ознаками:

- 1) є виконавчо-розпорядчою діяльністю підрозділів та посадових осіб ОВС України, яка полягає у виконанні визначених законодавством України підзаконних, державно-владних функцій;
- 2) охоплює певне коло правових, організаційних, економічних, технологічних та інших заходів;

3) упорядковується, насамперед, нормами адміністративного права;

4) спрямована на забезпечення особистої безпеки громадян, захист об'єктів різних форм власності від протиправних посягань та боротьбу з іншими правопорушеннями в місцях несення служби;

5) передбачає функціонально-лінійну систему підпорядкування підрозділів для більш ефективного виконання покладених на службу завдань;

6) спрямована на безперервний пошук та впровадження новітніх технічних засобів охорони, їх розроблення, виробництво, монтаж та обслуговування з метою найповнішого задоволення попиту на ринку охоронних послуг.

Отже, адміністративна діяльність міліції щодо охорони права власності – це виконавчо-розпорядча діяльність підрозділів та посадових осіб ОВС України, яка полягає у виконанні визначених законодавством України підзаконних, державно-владних функцій, комплексу правових, організаційних, економічних, технологічних заходів, врегульованих нормами адміністративного права, спрямованих на забезпечення особистої безпеки громадян, захисту прав усіх суб'єктів права власності, боротьбі з іншими правопорушеннями в місцях несення служби та впровадженні новітніх засобів охорони.

Список літератури: 1. Конституція України : прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 черв. 1996 р. [зі змінами і доповн., внесеними законом України від 8 груд. 2004 р. № 2222-IV]. – Офіц. вид. – К. : Парлам. вид-во, 2006. 2. Галуцько В. В. Адміністративно-правові основи організації та діяльності державної служби охорони при Міністерстві внутрішніх справ України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 / Валентин Васильович Галуцько. – Ірпінь, 2003. – 20 с. 3. Про міліцію : закон України від 20 груд. 1991 р. № 565-ХІІ : [за станом на 11 черв. 2009 р.] [Електронний ресурс]. – Інформаційно-аналітичний центр «МГА», ТОВ «ЛІГА ЗАКОН», 2009. Режим доступу : <http://ligazakon.ua/.../T056500.LHT>. 4. Угровецький О. П. Організаційно-правові засади діяльності державної служби охорони при МВС України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 / Олег Петрович Угровецький. – Х., 2004. – 21 с. 5. Хатуаев В. У. Адміністративно-правовая система обеспечения имущественной безопасности : монография / В. У. Хатуаев. – Воронеж : Воронеж. гос. ун-т, 2004. – 216 с. 6. Зубок М. І. Охорона та охоронна діяльність : навч. посіб. / Зубок М. І. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2005. – 172 с. 7. Адміністративна діяльність міліції : підручник / [Бандурка О. О., Безсмертний О. К., Бугайчук К. А., та ін.] ; за заг. ред. О. М. Бандурки. – Х. : Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2004. – 448 с. 8. Про заходи щодо вдосконалення охорони об'єктів державної та інших форм власності : постановою Кабінету Міністрів України від 10 серп. 1993 р. № 615 : за станом на 15 листоп. 2008 р. [Електронний ресурс] // Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=615-93-%EF>. – Назва з екрану.

Надійшла до редколегії 23.02.2009